

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

10. června 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Smlouvy o spotřebitelském úvěru – Směrnice 2008/48/ES – Riziko předlužení – Článek 8 – Povinnost věřitele ověřit úvěruschopnost spotřebitele – Článek 23 – Účinný, přiměřený a odrazující charakter sankcí v případě porušení této povinnosti“

Ve věci C-303/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Rejonowego w Opatowie I Wydział Cywilny (okresní soud v Opatowie, první občanskoprávní oddělení, Polsko) ze dne 27. září 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 8. července 2020, v řízení

Ultimo Portfolio Investment (Lucembursko) SA

proti

KM,

za přítomnosti:

Prokuratury Okręgowej w Kielcach,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, C. Toader (zpravodajka) a M. Safjan, soudci,

generální advokát: G. Pitruzzella,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Ultimo Portfolio Investment (Lucembursko) SA, W. Kołoszou, radca prawny,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi G. Goddin a A. Szymtkowskou, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: polština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (dále jen „Ultimo Portfolio Investment“), postupníkem společnosti Aasa Polska SA, a KM, fyzickou osobou, ve věci zaplacení pohledávky ze smlouvy o spotřebitelském úvěru.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 26 a 47 odůvodnění směrnice 2008/48 stanoví:

„(26) [...] Především na rozšiřujícím se úvěrovém trhu je důležité, aby se věřitelé nepouštěli do nezodpovědného půjčování ani neposkytovali úvěry bez předchozího posouzení úvěruschopnosti, a členské státy by měly vykonávat nezbytný dohled s cílem předejít takovému jednání, a měly by pro tyto případy stanovit nezbytné prostředky k sankcionování věřitelů. [...] věřitelé [by měli mít] povinnost kontrolovat v jednotlivých případech úvěruschopnost spotřebitele. Za tímto účelem by jim mělo být dovoleno využívat informace poskytnuté spotřebitelem nejen během přípravy dané úvěrové smlouvy, ale i v průběhu dlouhodobého obchodního vztahu. Orgány členských států by mohly rovněž vydávat vhodné pokyny a obecné směry pro věřitele. Rovněž spotřebitel by měl jednat obezřetně a dodržovat své smluvní povinnosti.

[...]

(47) Členské státy by měly stanovit pravidla týkající se sankcí za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle této směrnice a zajistit jejich uplatňování. I když je volba sankcí i nadále na členských státech, měly by být stanovené sankce účinné, přiměřené a odrazující.“
- 4 Článek 8 této směrnice, nadepsaný „Povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat.“
- 5 Článek 23 uvedené směrnice, nadepsaný „Sankce“, stanoví:

„Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Polské právo

- 6 Ustawa o kredycie konsumenckim (zákon o spotřebitelském úvěru) ze dne 12. května 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, částka 715) provedl směrnicí 2008/48 do polského práva. Článek 9 tohoto zákona, ve znění použitelném na věc v původním řízení (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), stanoví:

„1. Poskytovatel úvěru je před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele.

2. Úvěruschopnost se posuzuje na základě informací získaných od spotřebitele nebo vyhledaných v příslušných databázích nebo údajích, které má poskytovatel úvěru k dispozici.

3. Spotřebitel je povinen předložit na požádání poskytovatele úvěru dokumenty a informace nezbytné pro posouzení úvěruschopnosti.

4. Je-li poskytovatelem úvěru banka nebo jiná instituce oprávněná na základě zákona poskytovat úvěry, posuzuje se úvěruschopnost podle článku 70 zákona ze dne 29. srpna 1997 zákona o bankách a podle dalších předpisů použitelných na tyto subjekty s přihlédnutím k odstavcům 1 až 3.“

- 7 Článek 24 ustawy – Kodeksu wykroczeń (zákon o přestupcích) ze dne 20. května 1971 (dále jen „zákon o přestupcích“) stanoví:

„1. Pokuta činí 20 až 5 000 zlotých [polských (PLN)], nestanoví-li zákon jinak.

2. Pokud je za skutek spáchaný za účelem dosažení majetkového prospěchu uložen trest odnětí svobody, uloží se rovněž pokuta, ledaže uložení pokuty není vhodné.

3. Při uložení pokuty se zohlední příjmy pachatele, jeho osobní a rodinná situace, majetkové poměry a jeho vyhlídky na dosažení příjmů.“

- 8 Podle čl. 45 odst. 1 tohoto zákona je přestupek promlčen jeden rok poté, co byl spáchan, a je-li v této době zahájeno řízení, přestupek se promlčuje uplynutím dvou let od konce tohoto období.

- 9 Článek 138c uvedeného zákona stanoví:

„1a. Stejná sankce (pokuta) bude uložena tomu, kdo při uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru se spotřebitelem nedodrží povinnost posoudit úvěruschopnost.

[...]

4. Je-li prodávajícím nebo poskytovatelem jiný subjekt než fyzická osoba, nese odpovědnost stanovenou v odstavcích 1 až 3 osoba pověřená vedením podniku nebo osoba oprávněná uzavírat smlouvy se spotřebiteli.“

- 10 Podle článku 5 ustawy – Kodeksu cywilnego (občanský zákoník) ze dne 23. dubna 1964, ve znění použitelném na věc v původním řízení, může civilní soud na návrh účastníka řízení nebo bez návrhu odmítnout nároky navrhovatele s poukazem na ustanovení ukládající sankci za zneužití práva.

- 11 Podle článku 320 ustawy – Kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964, ve znění použitelném na věc v původním řízení:

„Ve zvláště odůvodněných případech může soud rozhodnout o rozdělení nařízené exekuce plnění do několika částí a v případě dodání nemovitosti nebo uvolnění prostor stanovit přiměřené datum pro poskytnutí tohoto plnění.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 12 Jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, společnost Aasa Polska se sídlem ve Varšavě (Polsko) a KM uzavřeli dne 23. května 2018 smlouvu o spotřebitelském úvěru. Výše tohoto úvěru činila 5 000 PLN (přibližně 1 080 EUR) a celková částka, která měla být vrácena, činila 8 626,58 PLN (přibližně 1 862 EUR). Tato částka se skládala z jistiny, úroků za celou dobu platnosti smlouvy ve výši 536,58 PLN (přibližně 115 EUR), poplatku za poskytnutí úvěru ve výši 2 490 PLN (přibližně 537 EUR) a administrativního poplatku ve výši 600 PLN (přibližně 130 EUR). Tento úvěr měl být splacen ve 24 splátkách ve výši 408 PLN (přibližně 88 eur) od 22. června 2018 do 22. května 2020.
- 13 Pohledávku vyplývající z této smlouvy postoupila Aasa Polska společnosti Ultimo Portfolio Investment, která má sídlo v Lucemburku (Lucembursko).
- 14 Ke dni uzavření uvedené smlouvy dlužila KM částky ze 23 smluv o úvěru a půjčce ve výši 261 850 PLN (přibližně 56 500 EUR), přičemž celková výše měsíčních splátek vyplývajících z těchto dluhů činila 8 198 PLN (přibližně 1 770 EUR), a rovněž její manžel dlužil částky z 24 smluv o úvěru a půjčce. Dluhy ze všech těchto smluv dosahovaly 457 830 PLN (přibližně 98 840 EUR) a odpovídající měsíční splátky činily 9 974,35 PLN (přibližně 2 153 EUR). Žalovaná byla k tomuto datu zaměstnána na základě pracovní smlouvy a pobírala čistou mzdu ve výši 2 300 PLN (přibližně 500 EUR). Její manžel, který ze zdravotních důvodů nepracoval, nepobíral žádný příjem.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (okresní soud v Opatowie, první občanskoprávní oddělení, Polsko), k němuž společnost Ultimo Portfolio Investment, která je postupníkem pohledávky ve výši 7 139,76 PLN (přibližně 1 540 EUR), navýšeného o zákonné úroky, podala dne 4. dubna 2019 žalobu, uvádí, že smlouva dotčená ve věci v původním řízení byla uzavřena prostřednictvím zprostředkovatele úvěru a že Aasa Polska neověřila před uzavřením této smlouvy majetkovou situaci KM ani výši jejích dluhů, jelikož v průběhu schůzky před uzavřením této smlouvy nebyla položena žádná otázka ohledně této situace ani ohledně výše příjmů a dluhů dotčené domácnosti.
- 16 V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce tento soud uvádí, že ačkoli dne 14. června 2019 nařídil společnosti Ultimo Portfolio Investment, aby mu poskytla další informace o krocích, které věřitel podnikl za účelem posouzení úvěruschopnosti KM, nebyla mu v této souvislosti poskytnuta žádná informace.
- 17 Předkládající soud poukazuje na to, že podle znění čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48 členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, vyhledaných v příslušné databázi. Kromě toho podle článku 23 této směrnice musí členské státy stanovit pravidla pro účinné, přiměřené a odrazující sankce za porušení této povinnosti a přijmout veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Podle informací tohoto soudu však platné polské právo dodržování těchto požadavků uložených uvedenou směrnicí nezaručuje.
- 18 Uvedený soud poznamenává, že čl. 138c odst. 1a a 4 zákona o přestupcích sankcionuje nedodržení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele pouze uložením pokuty stanovené v článku 24 tohoto zákona. Kromě toho podle článku 45 tohoto zákona je tato pokuta rychle promlčena. Upozorňuje rovněž na to, že vnitrostátní právní předpisy nestanoví vznik odpovědnosti věřitelů, kteří jsou právníckými osobami, jež uzavřely úvěrové smlouvy, ale pouze odpovědnosti fyzických osob, jako je ředitel nebo osoba zmocněná věřitelem uzavírat smlouvy se spotřebiteli.
- 19 Předkládající soud si tedy klade otázku, zda sankce stanovená zákonem o přestupcích splňuje požadavky směrnice 2008/48 a má pochybnosti o tom, zda je tato sankce účinná, přiměřená a odrazující v případě, že věřitel poruší povinnost ověřit úvěruschopnost spotřebitele.

- 20 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (okresní soud v Opatowie, první občanskoprávní oddělení) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Představuje sankce stanovená v čl. 138c odst. 1[a] [zákona o přestupcích] za nesplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele stanovené v čl. 8 odst. 1 směrnice [2008/48] řádné a dostatečné provedení požadavku stanovit ve vnitrostátním právu účinné, přiměřené a odrazující sankce za porušení povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele, který členskému státu ukládá článek 23 téže směrnice?“

K předběžné otázce

K přípustnosti

- 21 Společnost Ultimo Portfolio Investment a polská vláda mají za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustná, jelikož předkládající soud, který je civilním soudem, jemuž byl předložen spor v občanskoprávní věci, není příslušný k případnému uložení pokuty profesionálnímu poskytovateli úvěru podle zákona o přestupcích.
- 22 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout.
- 23 Z toho vyplývá, že se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí na vlastní odpovědnost a jehož správnost nepřisluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr může odmítnout žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou vnitrostátním soudem pouze, pokud je zjevné, že požadovaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které mu jsou položeny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 38 a citovaná judikatura).
- 24 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud si klade otázku ohledně významu a působnosti ustanovení unijního práva, jímž je v projednávané věci článek 23 směrnice 2008/48, o jehož výklad žádá Soudní dvůr. Tento soud dostatečně a přesně popsal skutkové okolnosti sporu v původním řízení, jakož i právní rámec věci v původním řízení, z čehož vyplývá, že položená otázka není hypotetická.
- 25 Kromě toho, i když Ultimo Portfolio Investment a polská vláda tvrdí mimo jiné, že podle polských procesních pravidel civilní soud rozhodující v občanskoprávní věci nemůže uložit sankce stanovené v zákoně o přestupcích a že sankce stanovená v čl. 138c odst. 1a tohoto zákona může být uložena pouze trestním soudem, je třeba připomenout, že Soudní dvůr je oprávněn rozhodovat o výkladu nebo platnosti právního předpisu Unie pouze na základě skutečností, které mu sdělil vnitrostátní soud. Naproti tomu výklad vnitrostátních právních předpisů přísluší výhradně předkládajícímu soudu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. března 2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, bod 37).
- 26 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy přípustná.

K věci samé

- 27 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 23 směrnice 2008/48 vykládán v tom smyslu, že při zkoumání účinného, přiměřeného a odrazujícího charakteru sankcí stanovených v tomto článku v případě zejména porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, která je stanovena v článku 8 této směrnice, musí být zohledněno pouze ustanovení vnitrostátního práva, které bylo specificky přijato k provedení uvedené směrnice.
- 28 Z článku 8 odst. 1 směrnice 2008/48 vyplývá, že před uzavřením úvěrové smlouvy je věřitel povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele a tato povinnost může případně zahrnovat i vyhledávání v příslušných databázích. Tato povinnost má rovněž za cíl, aby poskytovatel úvěru jednal zodpovědně a neposkytoval úvěr spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. prosince 2014, *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; ze dne 6. června 2019, *Schyns*, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a ze dne 5. března 2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20).
- 29 Vzhledem k tomu, že tato povinnost směřuje k ochraně spotřebitelů před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, má pro tyto spotřebitele zásadní význam (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. června 2019, *Schyns*, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41 a ze dne 5. března 2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, jakož i citovaná judikatura).
- 30 Článek 23 směrnice 2008/48 stanoví, že pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě článku 8 uvedené směrnice musí být stanovena tak, aby sankce byly účinné, přiměřené a odrazující, a dále že členské státy přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. V těchto mezích je volba uvedených sankčních pravidel na uvážení členských států (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. září 2014, *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 59 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 5. března 2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 24 a citovaná judikatura).
- 31 Ačkoli se otázky předkládajícího soudu v projednávané věci týkají pouze sankce vyplývající z článku 24 ve spojení s článkem 138c zákona o přestupcích, z písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, s výhradou potvrzení předkládajícím soudem, že polské právo stanoví řadu dalších, zejména občanskoprávních, sankcí, které mohou vnitrostátní soudy ukládat v případě nesplnění povinnosti ověřit úvěruschopnost spotřebitele.
- 32 Zprv, pokuta sice může představovat odrazující sankci, avšak její nízká výše může znamenat její nedostatečnost. Stejně tak okolnost, že takovou sankci lze uložit pouze fyzickým osobám, může svědčit o nedostatcích dotyčných právních předpisů (obdobně viz rozsudek ze dne 4. března 2020, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, bod 48 a citovaná judikatura). Kromě toho k tomu, aby sankce byla účinná a odrazující, je třeba odpovědné osoby připravit o hospodářský prospěch z porušení předpisů, kterých se dopustili [obdobně viz rozsudek ze dne 11. února 2021, *K. M.* (Sankce uložené veliteli plavidla), C-77/20, EU:C:2021:112, bod 48]. Konečně a především, taková sankce nemůže dostatečně účinným způsobem zajistit ochranu spotřebitelů před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, o niž usiluje směrnice 2008/48, pokud nemá vliv na situaci spotřebitele, jemuž byl smlouvou poskytnut úvěr v rozporu s článkem 8 této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. března 2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 38).
- 33 Zadruhé je však třeba připomenout, že podle čl. 288 třetího pododstavce SFEU je směrnice závazná pro každý členský stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům (rozsudek ze dne 21. dubna 2016, *Radlinger a Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 76, jakož i citovaná judikatura).

- 34 Provedení směrnice tedy nevyžaduje nezbytně legislativní činnost v každém členském státě. Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že zejména existence obecných zásad nebo pravidel může učinit provedení dodatečnými zvláštními právními nebo správními opatřeními nadbytečným, avšak za podmínky, že tyto zásady nebo pravidla skutečně zaručují plné uplatnění této směrnice a že v případě, kdy je cílem dotčeného ustanovení uvedené směrnice vznik práv jednotlivců, je právní situace vyplývající z těchto zásad dostatečně přesná a jasná a oprávněné osoby mohou zjistit úplný rozsah svých práv a případně se jich dovolat u vnitrostátních soudů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. prosince 2009, Komise v. Belgie, C-475/08, EU:C:2009:751, bod 41 a citovaná judikatura).
- 35 Z toho vyplývá, že k určení, zda vnitrostátní právní úprava dostatečně provádí povinnosti vyplývající z dané směrnice, je nutné vzít v úvahu nejen právní úpravu specificky přijatou za účelem provedení této směrnice, ale rovněž všechny dostupné a použitelné právní normy.
- 36 Z judikatury Soudního dvora tedy vyplývá, že ačkoli článek 23 směrnice 2008/48 vyžaduje, aby sankce byly odrazující, musí mít soudy rovněž posuzovací pravomoc, která jim umožní zvolit v závislosti na okolnostech konkrétního případu opatření, které bude přiměřené zjištěné závažnosti porušení povinnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 63, a ze dne 5. března 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 26). Vnitrostátní soudy musí tedy zohlednit veškerá pravidla vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu této směrnice, aby dosáhly výsledku slučitelného s cíli, které sleduje (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. března 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 54 a ze dne 5. března 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 41).
- 37 Pokud vnitrostátní zákonodárce stejně jako v projednávané věci stanovil jako postih za porušení povinnosti ověřit úvěruschopnost spotřebitele vedle sankce podle zákona o přestupcích též občanskoprávní sankce, z nichž může mít dotyčný spotřebitel prospěch, musí být tyto sankce s ohledem na zvláštní význam, jaký směrnice 2008/48 přikládá ochraně spotřebitele, uplatňovány při dodržení zásady efektivity (rozsudek ze dne 5. března 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 39).
- 38 V projednávané věci vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, a s výhradou ověření, které musí provést předkládající soud, že k ustanovením vnitrostátní právní úpravy patří zánik nároku na úroky, rozdělení plnění ze smlouvy na části, z nichž neplnou úroky, a neplatnost některých klauzulí na základě vnitrostátní právní úpravy, kterou se provádí směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících klauzulích ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29) nebo směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („směrnice o nekalých obchodních praktikách“) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22).
- 39 Pokud jde nejprve o zánik nároku na úroky, Soudní dvůr již rozhodl, že tento druh sankce obsažený ve vnitrostátní právní úpravě musí být považován za přiměřený ve smyslu článku 23 směrnice 2008/48 v případech porušení povinnosti věřitelem, která má v kontextu této směrnice zásadní význam (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, body 69 až 71, jakož i citovaná judikatura).
- 40 Jak přitom bylo uvedeno v bodech 29 a 30 tohoto rozsudku, povinnost ověřit úvěruschopnost spotřebitele, stanovená v čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48, má takový zásadní význam.
- 41 Dále, pokud jde o rozdělení plnění ze smlouvy, toto rozdělení může umožnit zohlednění situace spotřebitele a zabránit tomu, aby byl vystaven zvláště nepříznivým důsledkům (tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia, C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, body 56, 58 a 59, jakož i citovaná judikatura).

- 42 Konečně za účelem splnění požadavků stanovených v článku 23 směrnice 2008/48 může předkládající soud použít tuto směrnici ve spojení se směrnicí 93/13, aby případně dospěl k závěru, že klauzule týkající se nepřiměřených nákladů nejsou pro spotřebitele závazné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 a C-252/19, EU:C:2020:631, bod 97).
- 43 Předkládající soud tudíž musí ověřit, zda uložení sankce stanovené směrnicí 93/13 není pro spotřebitele méně výhodné než pouhá sankce spočívající v zániku nároku na úroky stanovená vnitrostátní právní úpravou k provedení článku 23 směrnice 2008/48 (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 16. listopadu 2010, Pohotovost, C-76/10, EU:C:2010:685, bod 77).
- 44 Ve stejném duchu Soudní dvůr již rozhodl, že konstatování nekalého charakteru obchodní praxe ve smyslu směrnice 2005/29 představuje jeden z prvků, o něž může příslušný soud oprávněně posoudit zneužívajícího charakteru smluvních klauzulí týkajících se této praxe obsažených ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem ve smyslu směrnice 93/13 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 47, jakož i z dnešního dne, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, bod 76).
- 45 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 23 směrnice 2008/48 musí být vykládán v tom smyslu, že při zkoumání účinného, přiměřeného a odrazujícího charakteru sankcí stanovených v tomto ustanovení v případě zejména porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, která je stanovena v článku 8 této směrnice, musí být v souladu s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU zohledněno nejen ustanovení vnitrostátního práva, jež bylo specificky přijato k provedení uvedené směrnice, ale rovněž všechna ustanovení tohoto práva, a musí být vykládána v co největším možném rozsahu ve světle znění a cílů této směrnice, aby uvedené sankce splňovaly požadavky stanovené v jejím článku 23.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Článek 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že při zkoumání účinného, přiměřeného a odrazujícího charakteru sankcí stanovených v tomto ustanovení v případě zejména porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, která je stanovena v článku 8 této směrnice, musí být v souladu s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU zohledněno nejen ustanovení vnitrostátního práva, jež bylo specificky přijato k provedení uvedené směrnice, ale rovněž všechna ustanovení tohoto práva, a musí být vykládána v co největším možném rozsahu ve světle znění a cílů této směrnice, aby uvedené sankce splňovaly požadavky stanovené v jejím článku 23.

Podpisy.